

Båthistoria i plast

I dag, när träbåtar blivit kultur, är det dags att ägna de första plastbåtarna en tanke. Cascade var en liten kabinbåt tillverkad av Båt-industri AB i Köping under 1960-talet.

Av Bengt Aronson (text), Peter Törnqvist (foto)

När våra träbåtar i dag blivit klassade som kulturskatter, som ett minne av vår anrika båtbyggartradition, är det dags att ta ett steg framåt. Det är nu över 40 år sedan de första plastbåtarna började slå igenom i Sverige. Flertalet av dem är både förstörda och bortglömda. Om vi inte tar hand om dem som fortfarande finns kvar kommer det att bli en oersättlig lucka i historien.

Det var inte alltid de tidiga glasfiberbåtarna var bra byggda. Kvaliteten varierade, de var ofta små och trånga och inte heller lika praktiska som i dag.

Ändå berättar de lika mycket om svensk båthistoria som de tjusiga mahognybåtarna.

Det byggdes mängder av intressanta modeller under 60-talet. Några vi speciellt minns är Selco, Ockelbo

T13, norska Fjordling, danska Coronet, svenska Wedoo GT, Marieholms Sweet Sixten och Catalina.

Cascade 19

Bo Bergkvist från Enviken i Dalarna är en man som insett att plastbåtar från 60-talet är kult och mycket väl kan vara både praktiska och roliga att köra. Han har plats i Insjöns båtklubb och kan tuffa Västerdalsälven uppströms så han kommer ut i Siljan.

– Jag fick min förra båt stulen. Hitade en annons i Dagens Nyheter om en Cascade kabinbåt på 19 fot från 1967. Då hade jag ingen aning om var det var men vi åkte och tittade och jag föll direkt för modellen.

Cascadetillverkades av Båtindustri AB i Köping. Företaget finns faktiskt kvar i dag under titeln BIA Härdplast i Köping men har ingenting med båtar att göra längre. Endast initialerna BIA - Båtindustri AB - avslöjar bakgrunden.

Under ledning av Einar Nilsson byggde firman glasfiberbåtar från 1959 till början av 80-talet.

Weekendbåt

Cascade 19 var den minsta, en kabinbåt med måtten 5,80x2,12 utrustad med 4-cylindrig Volvo Penta och Aquamatic-drev. Den ansågs lämplig för upp till sex personer och vägde 850 kg. På den tiden talade man om "weekendbåt" som även var lämpad för vattenskidåkning.

Mest känd blev kanske Köping-båten 1963 genom att bli snabbaste svenska, seriebyggda båt under Roslagsloppet. Dessutom var föraren Hans Dufberg den näst snabbaste i Aquamatic-klassen med 31,6 knop i snitt. Det blev en total fjärdeplacering i loppet.

Tilläggs kan att det blåste duktigt det året, runt 15 m/sek och många

båtar slog hål i botten och sjönk.

Så här skrev Båtnyttis redaktör Bengt O: Allskog som deltog med en Ockelbo C18: "Sjön kom på bogen, hög och krabb och C18 var mer luftburen än vattenburen med följd att farten reducerades betydligt. Köpingbåten Kaskad, längre men med liknande skrovform lyckades ta sig förbi men till priset av en i dunsarna losslagen vindruta".

Det där med vindrutan hade säkert att göra med att Köping-båten använde en tung bilglasruta från en Vauxhall istället för en plexiglasruta som många andra.

Tålig i sjön

Bo Bergkvist och hans sambo Helena Jansson har använt båten varje sommar 14 år.

– Den går fint i hög sjö. En meter höga vågor är inga problem, säger han, och det är full längd att sova för tre pers i ruffen, så jag tycker den fungerar alldeles utmärkt som semesterbåt.

Friborden är omlackerade, men överbyggnaden har kvar sin gamla ljusblå gelcoat, om än lite matt.

Botten är kraftigt V-formad för över och svagt V-formad akteröver. Längsgående steglistor hjälper till att lyfta upp skrovet. Botten är dubbel och har mellanrummet fyllt med cellplast för att göra den osänkbar.

Inredningen är i mahognyplywood. Original ingick tvålagigt spritkök, diskho, förkromade beslag, takarmatur i ruffen samt paddel och båtshake.

Motorn är en B18 Sport med Aquamatic 100-drev. Drevet är försett med hydraullyft och kan höjas från förarplatsen vid grunt vatten.

Bo och Helenas Cascade 19 får stå som representant för den nya trenden där nostalgiska plastbåtar intar en given roll i synen på den allra närmaste båthistorien. □

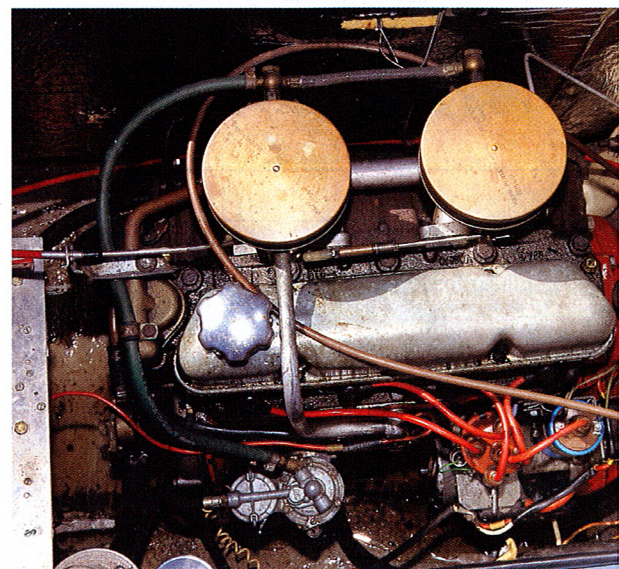
Full fors på sjön. Cascade 19 kallades "idealisk familjebåt för upp till sex personer". Den har måtten 5,80 X 2,12 m. Att båten är sjövärdig bevisas måhända av att det var den snabbaste svenskbyggda båten i Roslagsloppet 1963. En fjärde placering totalt var inte heller illa med tanke på det hårda vädret.

Perfekt utflyktsbåt tycker familjen Bergkvist/Jansson. Båten är byggd 1967 och har tillverkningsnummer 167.

Pålitligheten själv. En B18 Sport 80 hk med dubbla förgasare driver ett Aquamatic 100-drev. Med tre personer och full utrustning gör båten ungefär 20 knop.

Nedan: Den lilla kabinbåten tillverkades av Båtindustri AB i Köping under 60-talet. Den har svag V-botten akteröver och dubbla bottenar med flytelement. BIA byggde plastbåtar från 1959 till början av 80-talet

Med gardinerna fördragna blir det mysigare att sova i ruffen, eller kabinen kanske man ska säga. Den kan bäddas för tre genom att bordet sänks.